

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України
Фесенка Дмитра Мусійовича*

ПОЛТАВА 2026

УДК 657:005:316

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтавський державний аграрний університет (26 березня 2026 р.). Полтава, 2026. 1770 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету

КОБСЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛПСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ISBN 978-617-8797-26-3 2026-19

© Автори, 2026

© Кафедра обліку і оподаткування, 2026

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
«Український інститут науково-технічної
експертизи та інформації»

ПОСВІДЧЕННЯ № 243
про реєстрацію проведення заходу
від 02 лютого 2026 р.

одержувач	Полтавський державний аграрний університет
назва заходу	IX Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України Фесенка Дмитра Мусійовича
дата і місце проведення	26 березня 2026 року м. Полтава
орієнтовна кількість учасників	300

Завідувач відділу інформаційного
забезпечення міждержавного
науково-технічного співробітництва

 В.В. Матусевич

ЛПІСЬКИЙ РОМАН, к.е.н, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
КОРОЛЬКО АРТЕМ, здобувач вищої освіти
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

БЮДЖЕТНИЙ ОБЛІК 2026: ЗМІНИ ТА ПРІОРИТЕТИ

Початок 2026 року став для бухгалтерських служб державного сектору періодом глибокої адаптації до військових реалій та нових економічних орієнтирів. Прийняття Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» та масштабні зміни до нормативно-правових актів Мінфіну визначають нову архітектуру обліку, де ключовим пріоритетом є фіксація наслідків збройної агресії та забезпечення фінансової стійкості громад. Зокрема, Державний бюджет 2026 року відображає максимальну концентрацію ресурсів на обороноздатності (майже 60% усіх видатків).

Для бюджетних установ стають критично важливими наступні показники:

1. Мінімальна заробітна плата з 01.01.2026 р. становить 8 647 грн.
2. Прожитковий мінімум встановлено на рівні 3 209 грн.
3. Бюджет освіти сягнув рекордних 278,7 млрд грн, що передбачає зростання зарплат педагогів на 30 % з 1 січня 2026 року [4].

З 1 січня 2026 року набрали чинності зміни до Плану рахунків, Порядку його застосування та Типової кореспонденції (наказ Мінфіну № 587). Основний акцент зроблено на обліку майна, постраждалого від війни. Принцип «не можна списати – обліковуй». Мінфін регламентував, що активи, над якими втрачено контроль (на окупованих територіях або в зоні бойових дій), мають залишатися в складі активів установи. В аналітичному обліку запроваджено обов'язкове введення аналітичних рахунків до балансових субрахунків для відображення пошкоджених, знищених або викрадених активів. В обліку має окремо виділятися первісна вартість, знос та втрати від зменшення корисності таких об'єктів. Інформація про такі активи тепер підлягає деталізації в оновленій формі № 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності» [5].

Однією з головних новацій є створення системного механізму обліку шкоди, завданої агресором, тут на перший план виходить позабалансовий облік та порядок відшкодування збитків. Запроваджено новий позабалансовий рахунок 075 «Невідшкодовані втрати від шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії Російської Федерації». До визначених сум збитків на субрахунку 075 не застосовуються строки позовної давності; облік ведеться до моменту фактичного відшкодування. При отриманні рішення про відшкодування здійснюється списання з позабалансового обліку з одночасним визнанням дебіторської заборгованості (Дт 2115) та доходу (Кт 7111) [2].

У 2026 році діє тимчасова модель розподілу ресурсів, спрямована на підтримку громад:

- 1) у бюджетах громад залишається 64% ПДФО (як виняток на 2026 рік);
- 2) додаткові 4% ПДФО громади зобов'язані спрямовувати на цільове

використання – оплату енергоносіїв та комунальних послуг;

3) частка зарахування плати за послуги сервісних центрів МВС до місцевих бюджетів тимчасово знижена з 70% до 50%;

4) базова пропорція розподілу військового ПДФО становить 60% (Міноборони), 30% (Держспецзв'язку) та 10% (напрямую військовим частинам) з можливістю збільшення частки частин до 20% за підсумками I кварталу [3].

Зміни також не минули і автоматизацію обліку, що в умовах графіків відключенні електроенергії звучить як виклик 2026 року. Зміни в методології вимагають негайної адаптації облікових систем (як BAS, UA-Бюджет так і ISpro):

- структура довідників – необхідна зміна логіки аналітик для підтримки станів активів (пошкоджений/знищений);
- позабалансовий контур – системи повинні забезпечувати довгострокове зберігання даних на рахунку 075 без ризику їх «втрати» при закритті періодів;
- облікова політика – вимоги 2026 року мають бути формалізовані безпосередньо в програмному забезпеченні, а не лише на папері [1].

Пріоритетами бюджетного обліку у 2026 році є максимальна прозорість у фіксації збитків, перехід до складних аналітичних моделей та цифровізація облікових процесів. Нова нормативна база не лише уточнює правила гри в умовах війни, а й звільняє бухгалтерів від відповідальності за неможливість використання втраченого майна, надаючи чіткий алгоритм його подальшого обліку.

1. Зміни в бухобліку з 2026 року, що це означає для автоматизації обліку. *Центр впровадження та автоматизації «SoftInform»*. 2026. URL : <https://www.softinform.com.ua/news/zminy-v-bukhobliku-z-2026-roku-shcho-tse-oznachaie-dlia-avtomatyzatsii-obliku/>.

2. Кісельова А. Бухгалтерія: бюджет : зміни до Плану рахунків, Порядку застосування Плану рахунків та Типової кореспонденції: діють з 1 січня 2026 року. *Сучасний бухгалтерський портал*. 2026. URL : <https://ibuhgalter.net/articles/1594>.

3. Онищук І. Державний бюджет-2026 підписано : нові правила та фінансові орієнтири для місцевого самоврядування. *Портал Баланс-Бюджет*. 2025. URL : <https://budget.uteka.ua/ua/publication/budget-news-45-buxgalterskij-obzor-budget-220-gosudarstvennyj-byudzhet-2026-podpisano-novye-pravila-i-finansovye-orientiry-dlya-mestnogo-samoupravleniya>.

4. Про Державний бюджет України на 2026 рік. Закон України № 4695-IX від 03.12.2025 р. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text>.

5. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі. № z1832-25 від 20.11.2025 р. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1832-25#Text>

